

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ตำบลบ้านใหม่
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544**

บทคัดย่อ

รุ่งอรุณ คชนชาติ: การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์มงคล ผจงธนสถัญญ์, 100 หน้า

สารนิพนธ์ฉบับนี้ มีเนื้อหาเป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึง เดือนกันยายน
พ.ศ. 2545 โดยวิธีการศึกษาเอกสารข้อมูลที่มีการรวบรวมไว้ จากการจัดเวทีชาวบ้าน การสังเกต
และการสัมภาษณ์ชาวบ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผลการประเมินโครงการ กองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 บรรลุวัตถุประสงค์ของการ
ประเมิน โดยกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 เกิดจากความร่วมมือของชาวบ้านในหมู่บ้าน และ
การมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหมู่บ้านกับคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนและ
สมาชิกในหมู่บ้านเป็นอย่างดี มีการจัดโครงสร้างของระบบองค์กรอย่างชัดเจน และยังมีการตั้งคณะ
กรรมการบริหารกองทุน และการแบ่งหน้าที่การทำงานของคณะกรรมการอย่างลงตัว มีการเรียนรู้
เพื่อการพึ่งตนเองทางกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกในหมู่บ้านมีการแลก
เปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สมบูรณ์มากพอที่จะพึ่งตนเองได้ทั้งหมด
ยังต้องอาศัยความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากชุมชนภายนอกอยู่บ้าง การสร้างภูมิคุ้มกันทาง
เศรษฐกิจ และสังคมสมาชิกในหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ
ค้าขาย เกษตรกร กลุ่มเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา มีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น สมาชิกใน
หมู่บ้าน มีความร่วมมือร่วมใจ มีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกัน
และกัน

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา: รุ่งอรุณ คชนชาติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ อย่างยิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข
- รองศาสตราจารย์ ดร. องค์การ อินทร์มรรย
- อาจารย์ ดร. พัฒนา กิตติอาษา ผู้สอนชุดวิชาการวิจัยชุมชน
- อาจารย์สุริยา สมุทคุปดี ผู้สอนวิชาการวิจัยชุมชน
- รองศาสตราจารย์ ดร. คณิต ไช่มุกด์ ผู้สอนชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา
- รองศาสตราจารย์ ดร. ไทย ทิพย์สุวรรณกุล ผู้สอนชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา
- อาจารย์ มงคล พงษ์ชนสถุญญ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
- นางสาวกัญฉมน แสงทอง ผู้ช่วยอาจารย์นิเทศก์
- พัฒนกรตำบลบ้านใหม่
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ พี่ น้อง ในหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษา เป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

รุ่งอรุณ คชนชาติ

สิงหาคม 2545

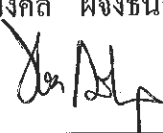
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการ
ประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์มงคล พงชนสฤษฎ์)

กรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยภูมิ กลิ่นศรีสุข)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ
และการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

12'3 ก.ย. 2545

วันที่ ____ เดือน ____ พ.ศ. 2545

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย

ก

กิตติกรรมประกาศ

ข

หน้าอนุมัติ

ค

สารบัญ

ง

สารบัญแผนภาพ

ฉ

สารบัญตาราง

ช

บทที่ 1 บทนำ

1

1. หลักการและเหตุผล

1

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2

3. กรอบความคิดทฤษฎี

2

4. วิธีการดำเนินการ

3

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

3

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

5

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

6

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมือง

12

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมือง

12

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

14

6. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซีพีพีโมเดล (CIPP
Model)

16

7. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมือง

18

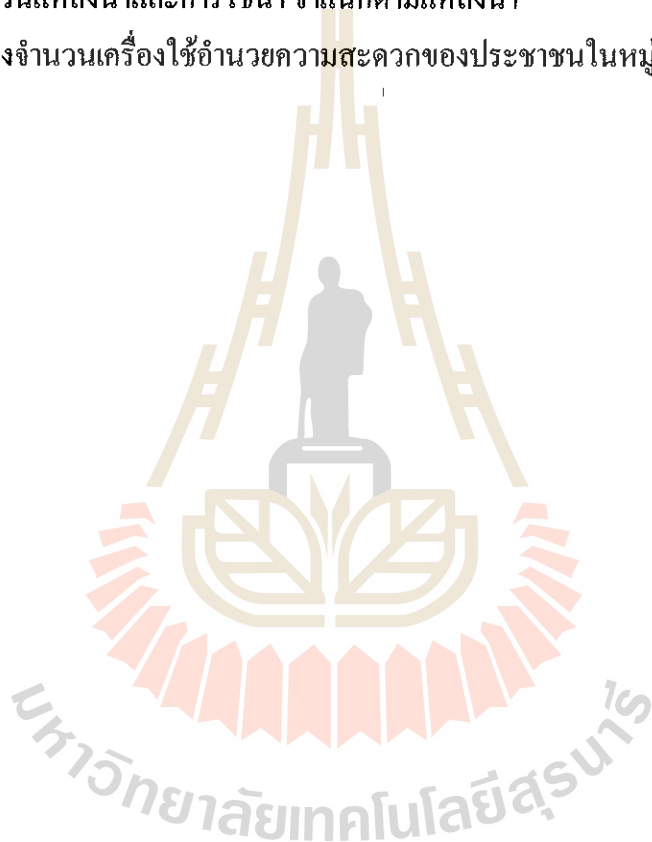
สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	20
1. วิธีการประเมินโครงการ	20
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	22
4. เครื่องมือเครื่องใช้ในการประเมินโครงการ	29
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	32
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	33
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	43
3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	46
4. ผลอื่น ๆ ที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา	46
5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์	47
บทที่ 5 สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ	50
1. สรุปผลการประเมินโครงการ	50
2. อภิปรายผล	51
3. ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	56
ภาคผนวก ก ระเบียบและข้อบังคับต่างๆของกองทุนแห่งชาติและของหมู่บ้าน	57
ภาคผนวก ข รูปภาพกิจกรรมหมู่บ้าน	94
ภาคผนวก ค แสดงที่ตั้ง ตำบลบ้านใหม่และหมู่บ้านบ้านใหม่ หมู่ 1	97
ประวัติผู้เขียน	100

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะของประชากร	39
ตารางที่ 4.2	จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำ จำแนกตามแหล่งน้ำ	40
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนเครื่องใช้อำนวยความสะดวกของประชาชนในหมู่บ้าน	42

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

3.1 แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “จีพีพีโมเดล”

28

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ลดค่าเงินบาทภายในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2541 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เกิดภาวะข้าวขาดแคลน ประชาชนอดอยาก ไม่มีงานทำ รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น บริษัทและห้างร้านต่างพากันปิดกิจการลง ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งรัฐบาลชุดปัจจุบันโดยการนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้จึงจัดให้มีโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมในระดับรากหญ้า โดยมีสาระสำคัญประการหนึ่งว่า การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว ด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดปัญหาความยากจนและนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับประชาชนคนไทย โดยที่รัฐบาลเป็นผู้ลงทุนทางสังคมเป็นการสร้างและกระจายโอกาสให้แก่ชีวิตของประชาชน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้หมู่บ้านและชุมชนเกิดการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนภายในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจรากฐานของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

เมื่อหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ หมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิกเพื่อนำไปใช้จ่ายตามโครงการที่สมาชิกขอมาและให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้นเพื่อเป็นการประเมินตรวจสอบโครงการถึงความเข้มแข็งและเจริญก้าวหน้าของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การดำเนินของ

คณะกรรมการกองทุนว่าเป็นอย่างไร ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และนโยบายของรัฐบาลหรือไม่ เงินที่ได้รับการจัดสรรนำไปใช้แล้วเกิดประโยชน์สามารถยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของชุมชนได้มากน้อยเพียงใด พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและข้อจำกัดต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งเกิดขึ้น คือ การประเมินโครงการเพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปได้และผลกระทบเมื่อมีโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเกิดขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้รับการจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ในการประเมินโครงการ ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านใหม่ หมู่ 1 ในประเด็นต่อไปนี้

2.1.1 บ้านใหม่ หมู่ 1 มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

2.1.2 บ้านใหม่ หมู่ 1 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตัวเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจของบ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ได้รับการกระตุ้นแผนภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในบ้านใหม่ หมู่ที่ 1 มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายตามข้อ 2.1 ว่ามีอะไรบ้าง

1.3 เพื่อศึกษากระบวนการการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้และเกิดความเชื่อมโยงระหว่างกันในหมู่บ้าน ตำบล

1.4 เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านบ้านใหม่ หมู่ 1 และระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

เมื่อหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับเงินจัดสรรมาแล้วปล่อยให้รู้ เพื่อให้ทราบว่าการทำงานจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ จะต้องมีการ

แนวคิดทฤษฎีที่ต้องใช้ในการประเมินโครงการ คือ ใช้แนวคิดแบบ CIPP Model เพราะเป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดที่ชัดเจนจะเป็นผลดีอย่างยิ่งในการเข้าสู่กระบวนการวัด ทั้งการสร้างเครื่องการออกแบบในการเก็บรวบรวมข้อมูล

องค์ประกอบของซีพีพีโมเดล ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C)
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I)
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

4. วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านใหม่ หมู่ 1 ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ทำสารนิพนธ์ปฏิบัติงาน
3. ใช้ซีพีพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
5. ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4
6. ลงมือเขียน บทที่ 1 , 2 , 3 , 4 , 5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนเสร็จสมบูรณ์ตามแนวทางที่มีคำอธิบายใน ชุดสารนิพนธ์ ในโครงร่าง ที่เป็นชุดภาคผนวก หมายเลข 1

5. ผลที่คิดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อให้ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. เพื่อให้ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจถึงปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินการของกองทุนฯ

3. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านฯ และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆระดับหมู่บ้าน
4. เพื่อให้ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาต่างๆอย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กองทุน 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ บริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1.2.1 กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการเป็นไปตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และวิธีการที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้
- 1.2.2 คุณสมบัติกรรมการตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
- 1.2.3 ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
- 1.2.4 มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุน
- 1.2.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุน
- 1.2.6 สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบอย่างครบถ้วน
- 1.2.7 มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างหรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และการบริหารการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงใน หมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนใน หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้าง นิัยการอดออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อ ประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์
 2. แห่งที่มาของกองทุน
 3. คุณสมบัติของสมาชิก
 4. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
- (รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ก)

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เห็นควรมี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อให้ มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนนโยบาย และแผนงานในการจัดตั้งและบริหารกองทุน หมู่ บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าว เป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้ในระเบียบ หรือ ซึ่งขัดหรือขัดแย้งระเบียบ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล ในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐ

มนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จำนวนอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย
2. ลาออก
3. เป็นบุคคลล้มละลาย
4. คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
5. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
6. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (2) กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน

(3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(4) กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน

(5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

(6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน

(7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

(8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

(9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างส่วนราชการหรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้เป็นช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

(10) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(11) การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

(12) ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ได้ประชุมคำตอบแทนตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุม และคำตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวด 2

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการองคณะกรรมการ
- (2) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการ
- (3) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ และของกองทุน
- (4) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- (5) ดำเนินการและประสานงานส่วนราชการและองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน
- (6) จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจง และฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- (7) พิจารณาสolicitความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
- (8) ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

(9) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

(10) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

(11) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ก)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายกรัฐมนตรี” ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในวรรคสองของข้อ 6 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน”

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ก)

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกระบบการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

กระบวนการเลือกระบบการกองทุนตามข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมียุทธศาสตร์ในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
 2. การเลือกระบบการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
 3. วันที่เลือกระบบการกองทุน
 4. เป็นผู้ที่มิชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี
 5. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
 6. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ
 7. ไม่เคยได้รับโทษจำคุก
 8. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด
 9. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ
- (รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ก)

4. แบบขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนรวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริงของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้ในการ

กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น จำนวนประชากรในหมู่บ้าน, จำนวนครัวเรือน, อาชีพของประชากร, ผลผลิตของประชากร และรายได้เฉลี่ยของประชากร

2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น

- จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมการประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- วันที่มีการเลือกคณะกรรมการ

- เงินทุนหมู่บ้าน

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ และที่ปรึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3. การเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ระเบียบข้อบังคับสำหรับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- ระเบียบข้อบังคับ มีข้อกำหนดในเรื่องต่อไปนี้แล้วหรือไม่

- วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ กำหนดขึ้น โดยใคร

4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- จำนวนกลุ่ม และองค์กรชุมชนภายในหมู่บ้าน

- ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีสมาชิกแล้ว

- จำนวนเงินที่สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในรูปแบบของการถือหุ้น การออม ค่าธรรมเนียม เงินบริจาค และเงินให้เปล่า

- การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน หรือ ธกส.

- หมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความร่วมมือ หรือเชื่อมโยงในการพัฒนากับหมู่บ้านและชุมชน หรือเครือข่ายอื่นนอกหมู่บ้าน และชุมชนเมืองหรือไม่

5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ก)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
 ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง

หมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์โดยวิธีถือหุ้นหรือการฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- 2.2 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- 2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้ให้กับสมาชิก
- 2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม
 - 2.4.1 เป็นผู้มีชีวิตซื่อสัตย์
 - 2.4.2 เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว
 - 2.4.3 เป็นผู้ไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข
 - 2.4.4 เป็นผู้รู้จักสามัคคี

3. แหล่งที่มาของกองทุน

- 3.1 เงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการ
- 3.2 เงินกู้ยืม
- 3.3 ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- 3.4 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 10 บาท
- 3.5 เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- 3.6 เงินค่าหุ้น มีมูลค่า 50 บาท
- 3.7 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- 3.8 เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาระติดพัน

อื่นใด

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 4.1 เป็นผู้นำพักหรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 และมีทะเบียนบ้านอยู่จริง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน

4.2 เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงามมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

4.3 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

4.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

4.5 อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

4.6 มีเงินฝากประจำและถือหุ้นอย่างต่ำ 2 หุ้น แต่ต้องไม่เกิน 10 หุ้น

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน

5.2 ผู้ที่คุณสมบัติตามข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ปีละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้เป็นรายบุคคล

5.3 คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

5.4 เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 6 และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และเงินฝากตั้งจะภายในสามวัน นับจากที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

6.1 ตาย

6.2 ลาออก และได้รับการอนุมัติ ให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

6.4 ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม

6.5 จงใจฝ่าฝืนในระเบียบหรือแสดงตนเป็นปฏิปักษ์ความช่วยเหลือ หรือความร่วมมือกับกองทุนหรือไม่ได้ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

7. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่จะขอกู้เงิน
2. วงเงินกู้ต้องไม่เกิน 20,000 บาท
3. ประวัติและอุปนิสัยของผู้กู้
4. ความสามารถในการชำระหนี้
5. เงินทุนของผู้กู้

6. เหตุการณ์ที่ไม่อาจควบคุมได้

กรณีกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ดังนี้

1. โครงการที่เสนอู้มีความเป็นไปได้ และสามารถชำระเงินกู้ได้ตามกำหนด
2. มีหนังสือยินยอมจากกลุ่มสมรสและมีผู้ค้ำประกัน 2 คน
3. ต้องเป็นสมาชิกกองทุน
4. อนุมัติเงินตามประเภทอาชีพ

การคิดอัตราดอกเบี้ย

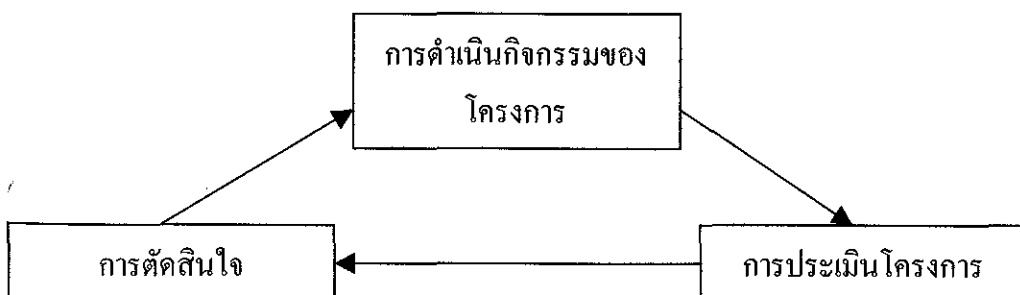
อัตราดอกเบี้ย คิดร้อยละ 12 ต่อปี

การจัดสรรผลประโยชน์จากกองทุน

1. สมทบกองทุน 20%
 2. จัดสรรแก่สมาชิก 20%
 3. สาธารณประโยชน์ 10%
 4. สวัสดิการผู้สูงอายุ และเด็ก 20%
 5. ตัวแทนคณะกรรมการ 10%
 6. ประกันความเสี่ยง 10%
 7. อื่น ๆ ตามมติคณะกรรมการ 10%
- (รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก ก)

6. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล (CIPP Model)

การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจ โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

แนวความคิดพื้นฐานการประเมินพื้นฐานของ สตฟเฟิลบีม

ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินแบบซีพีพี (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้โดยการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

7. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ การสร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หรือที่ชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างทางหนึ่ง และส่งเสริมให้นักศึกษาที่ต้องการพัฒนางานบ้านเกิดมีโอกาส

กระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของการทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ซึ่งเป็นการ ประเมินบัณฑิตดังกล่าวทางนี้

การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนประชาชนมากกว่ายึดกฎระเบียบตายตัว จึงต้องแก้ไขระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การติดตามช่วยแก้ไขปัญหาแก่ชาวบ้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการกองทุน ทุกระดับมีแนวทางพัฒนาใกล้เคียงกันให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือกับประชารัฐ ประชาคมทุกระดับร่วมเป็นกลไกตรวจสอบให้กองทุนด้านบาทบริหารได้มีประสิทธิภาพเพื่อประชาชนจริง ๆ

ในส่วนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ทำอย่างไรจะมีการช่วยเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งในการเป็นผู้ให้มากขึ้น ด้วยการร่วมกันวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัดต่าง ๆ จากนั้นก็จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแต่ละกลุ่มคน เช่น เรื่องการวิเคราะห์กิจกรรมที่แก้ปัญหาได้จริง การทำธุรกิจชุมชนเน้นเรื่องตลาด การเขียนโครงการและการวางแผนแบบมีส่วนร่วม การบริหารจัดการแบบโปร่งใสตรวจสอบได้ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งแบบสันติวิธี การประชุมชาวบ้านแบบสร้างสรรค์ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

เนื้อหาสำคัญของบทที่ 3 ผู้จัดทำสารนิพนธ์จะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินการประเมินโครงการ เนื้อหาหลัก ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อย่อยดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัด
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการประเมินโครงการเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งมีนักวิชาการหลายคนได้สร้างแบบจำลองเพื่อใช้ในการประเมิน ได้แก่ Scriven, Stake และ Stufflebeam

1. รูปแบบการสร้างประเมินสคริฟเวน (Scriven's Evaluation Ideologies and Model) ซึ่งสคริฟเวนได้สร้างแนวคิดผสมผสานระหว่างแนวคิดของไทเลอร์และครอนบาคเข้าด้วยกัน ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การประเมินโดยยึดเป้าหมายเป็นหลัก ซึ่งจะเป็นการประเมินระหว่างดำเนินการและการประเมินผล

1.2 การประเมินที่ไม่ยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ไม่มุ่งเฉพาะผลผลิตที่เกิดขึ้นแต่จะนำผลกระทบอื่น ๆ มาพิจารณาในการตัดสินคุณค่าด้วย

นอกจากนี้สคริฟเวนยังได้จำแนกการประเมินตามสิ่งที่ประเมินออก คือ การประเมินคุณค่าภายใน เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และการประเมินความคุ้มค่าเป็นการประเมินในส่วนที่ผลของการดำเนินโครงการมีต่อผู้รับบริการจากโครงการ

2. รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Concepts and Model Of Evaluation) สเตก ได้กล่าวถึงการประเมินคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลายแล้วนำมาจัดให้เป็นระบบที่มีความหมายในการประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 มิติคือ

2.1 มิติที่เป็นสิ่งนำ การปฏิบัติ และผลผลิต

2.2 มิติที่เป็นส่วนการบรรยายสภาพที่เกิดขึ้นจริงที่สามารถสังเกตได้ และการตัดสินใจเชิงปริมาณ

3. รูปแบบการประเมินชีพของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ได้กำหนดการประเมินออกเป็น 4 ประเภท และได้ประยุกต์ใช้กับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของบ้านใหม่ หมู่ 1 ต.บ้านใหม่ ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล ผู้รู้ คือ

3.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ คือ การประเมินสภาพทั่วไปของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร คือการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งหมดของหน่วยระบบการบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้รู้

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ คือ การประเมินกระบวนการของทั้งสองหน่วยระบบ คือ ระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้รู้

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้รู้แต่ละราย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกประชากรในการศึกษาข้อมูล ได้แก่ 3 กลุ่มระบบ C, A, B โดยยึดประชากรที่เป็นตัวแทนของแต่ละระบบ ดังต่อไปนี้

1.1 ประชากรหน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน 15 คน สมาชิกส่วนที่ไม่ได้กู้จำนวน 25 คน สมาชิกที่กู้จำนวน 65 คน ชาวบ้านทั่วไปที่เป็นสมาชิกกองทุนทั้งหมด 90 คน

1.2 ประชากรหน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินการของผู้รู้แต่ละราย ณ ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาสมาชิกผู้รู้จำนวน 65 คน แยกเป็นกลุ่มอาชีพ ดังนี้

2.2.1 การผลิตทางการเกษตร จำนวน 34 คน

2.2.2 ค้าขาย จำนวน 17 คน

2.2.3 การบริการ จำนวน 13 คน

2.2.4 ลูกเงิน 1 คน

1.3 หน่วยระบบ C บริบทของหน่วยระบบ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านใหม่ หมู่ 1 สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) ในการวิจัย หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาดังนั้น

กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วย กลุ่มตัวอย่างต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ผู้วิจัยทำการวิจัยโดยสุ่มจากจำนวนประชากรในหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เช่น แยกตามกลุ่มอาชีพ อายุ เพศ
2. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร จากการวิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในหมู่บ้าน บ้านใหม่ 20% ของครัวเรือนประชากรทั้งหมด ตามหลักการประเมินเพื่อการพัฒนา ผู้ให้ข้อมูล คือ ประธานกองทุน รองประธานกองทุน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ผู้วิจัยแบ่งตัวแปรออกเป็น โดยยึดหน่วยระบบในการวิเคราะห์ โดยมีตัวแปรและตัวชี้วัดดังรายละเอียดปรากฏในแผนภูมิที่ 3.1

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย 3 หน่วยระบบ ดังนี้คือ

1. หน่วยระบบ C คือ บริบทของหน่วยระบบ
2. หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
3. หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ตัวชี้วัดที่จะประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่

หมู่ 1 มีดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ปฏิบัติงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ตัว คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A (Context Indicator) คำว่า บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อม ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 แบ่งเป็น 2 ระดับ

1.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การทำมาหากินของประชากร ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบด้วยตัวแปรต่อไปนี้

- 1.1.1 ความยากจนของประเทศ
- 1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
- 1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
- 1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- 1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- 1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
- 1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน การทำมาหากินของชาวบ้าน ในหมู่บ้าน ตัวชี้วัดบริบทท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- 1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- 1.2.2 เศรษฐกิจและสังคมทั้งหมู่บ้าน
- 1.2.3 วัฒนธรรมประเพณี
- 1.2.4 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ
- 1.2.5 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- 2.1 นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 2.2 เงินกองทุน 1 ล้านบาท
- 2.3 คณะกรรมการกองทุน
- 2.4 การประชาสัมพันธ์
- 2.5 การเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจ
- 2.6 คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- 3.1 การจัดทำระเบียบกองทุน
- 3.2 การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนกองทุน
- 3.3 ระบบบัญชีกองทุน
- 3.4 กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน
 - 3.4.1 การรับสมัครสมาชิก
 - 3.4.2 การฟื้นฟูสภาพการเป็นสมาชิก
 - 3.4.3 ประเภทสมาชิก ได้แก่ รายบุคคล กลุ่มองค์กร
 - 3.4.4 การทำทะเบียนสมาชิก
- 3.5 กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน
 - 3.5.1 ขั้นตอนการขอกู้
 - 3.5.2 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.5.3 การโอนเงินให้ผู้กู้
 - 3.5.4 การรับชำระหนี้
- 3.6 การส่งเสริมการใช้เงินกู้
 - 3.6.1 การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ
 - 3.6.2 การช่วยเหลือตลาด
- 3.7 การตรวจสอบการใช้เงินกู้
- 3.8 การจัดทำรายการและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน
- 3.9 การจัดสรรผลประโยชน์

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 จำนวนผู้กู้
 - 4.1.2 ยอดเงินให้กู้
 - 4.1.3 จำนวนสมาชิกกองทุน
 - 4.1.4 จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด
 - 4.1.5 ยอดเงินที่มีการชำระคืน
- 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่
 - 4.2.1 จำนวนผู้ที่ได้เงินกู้
 - 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน

4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้

4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

4.3.1 ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน

4.3.2 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

4.3.3 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 4 ตัว คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน ฟ้า ไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การทำมาหากินของประชากร ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก ประกอบด้วยตัวแปรต่อไปนี้

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

1.1.5 ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น เช่น ภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน การทำมาหากินของชาวบ้าน ในหมู่บ้าน ตัวชี้วัดบริบทท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

1.2.2 เศรษฐกิจและสังคมทั้งหมู่บ้าน

1.2.3 วัฒนธรรมประเพณี

1.2.4 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ

1.2.5 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

- 1.3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
 - 1.3.3 หนี้สินของครอบครัว
 - 1.3.4 อาชีพหลักของผู้กู้
 - 1.3.5 รายได้ของครอบครัว
 - 1.3.6 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ
 - 1.3.7 สมาชิกในครอบครัว
 - 1.3.8 สภาพความเป็นอยู่
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้
 - 2.1 จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ
 - 2.2 จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้
 - 2.3 วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ
 - 2.4 สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ
 - 2.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ
 - 2.6 จำนวนแรงงาน
 3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้
 - 3.1 การดำเนินกิจการอย่างถูกวิธี
 - 3.2 การหาตลาดที่ดี
 - 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
 - 3.4 การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน
 - 3.5 การใช้จ่ายเงินกู้
 - 3.6 การหาความรู้เพิ่มเติม
 4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2 ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ของ
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้กู้ได้ดำเนินการด้วยเทคนิควิธีที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง
 - 4.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact)
 - 4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง

4.3.2 ผู้ที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจุบันนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้ดูแลรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้น เงินที่ผู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจุบันนำเข้าของระบบ A

ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้าน ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะ หน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจุบันเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

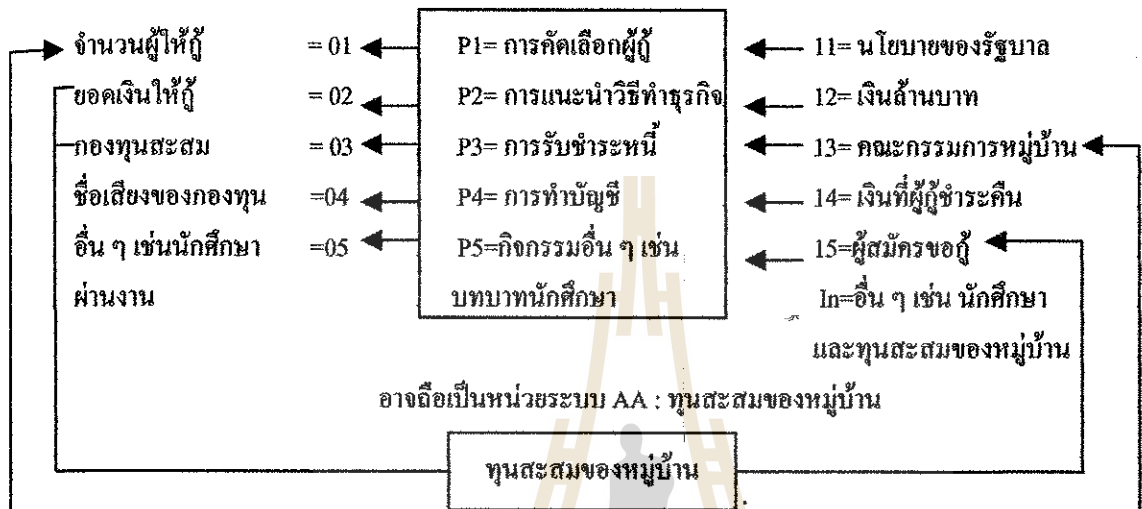
แผนภูมิที่ 3.1 แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ชีพพีโมเดล”

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

ผลผลิต (O)

กระบวนการ (P)

ปัจจัยนำเข้า (I)

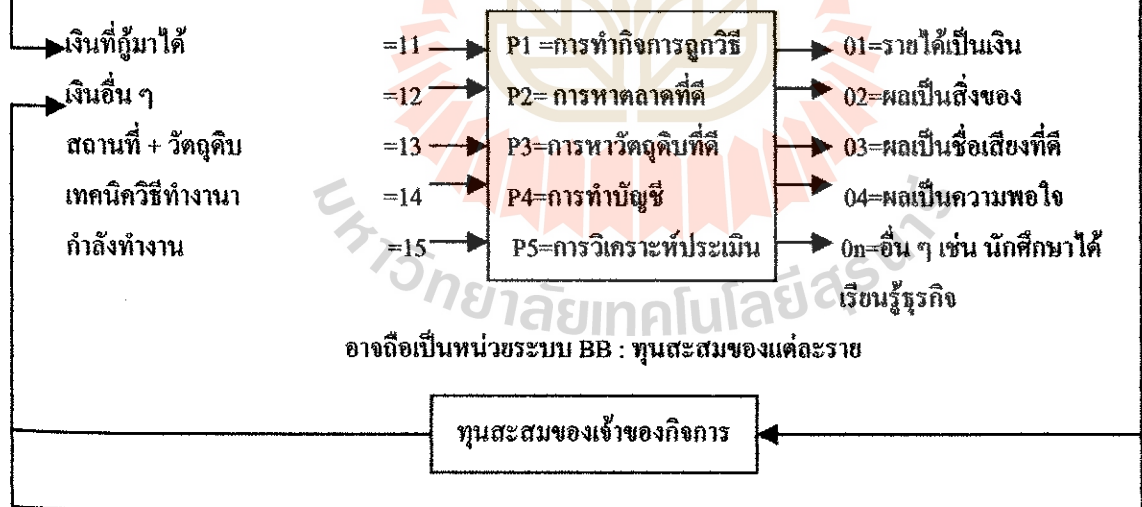

หน่วยระบบ B: หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย (B1...Bn)

ปัจจัยนำเข้า (I)

กระบวนการ (P)

ผลผลิต (O)

บริษัท C

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ต้องการความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ให้มากที่สุด โดยกระตุ้นให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความรู้สึกรู้สึก หรืออาจจะแสดงความคิดเห็นทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความรู้สึกรู้สึกส่วนบุคคลมากขึ้น เป็นการสัมภาษณ์ตามหน่วยระบบ B คือ การสัมภาษณ์ผู้รู้เป็นรายบุคคลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ บร.11

2. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเข้าร่วมสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตามโครงสร้างของพฤติกรรมที่ต้องการการสังเกต โดยที่กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัวจะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการ แยกได้เป็น

2.1 การสังเกตโดยเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้ประเมินเข้าร่วมเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มเป้าหมาย แล้วดำเนินการเก็บข้อมูล (ตาม บร. 11) โดยที่กลุ่มเป้าหมายรับทราบว่าตนเองกำลังถูกเก็บรวบรวมข้อมูล การกระทำดังกล่าวจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน เช่น การดำเนินธุรกิจของผู้รู้

2.2 การสังเกตโดยบุคคลภายนอก ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสังเกตโดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกว่าตนถูกสังเกต เช่น การสังเกตการประกอบอาชีพของผู้รู้แต่ละราย และบันทึกข้อมูลได้ทันที โดยใช้เครื่องมือแต่ละชนิดในการประเมิน

3. เวทีประชาคมตำบล เป็นเวทีสะท้อนความคิดเห็นและแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของกองทุน โดยประธานกองทุนและคณะกรรมการกองทุน ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในหมู่บ้าน หรือ ตำบล

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้เครื่องมือต่าง ๆ คือ ไปนี้เพื่อใช้ในการหาข้อมูล

1. บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนในหมู่บ้าน)

- ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ได้จัดเก็บไว้แล้ว คือ ข้อมูลมือสอง (Secondary Data) ได้แก่

1. กชช 2 ค
2. จปฐ.
3. เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลหมู่บ้าน
4. แผนที่หมู่บ้าน

2. บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) ใช้ตัวอย่างประมาณ 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน

3. บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ตัวอย่างประมาณ 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน)

กลุ่มตัวอย่าง

- กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- ผู้นำชุมชน
- ประชาชนทั่วไปในชุมชน (ทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของกองทุน)

4. บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

- รวบรวมจากเอกสารของกองทุนและสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุน

5. บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีประชาคม การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

6. บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีประชาคมกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

7. บร.7 (แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะคติของประชาชน)

8. บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ SMEs)

9. บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) โดยสุ่มตัวอย่าง 50% ของครัวเรือนในหมู่บ้าน

10. บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

11. บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายการของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน)

12. บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน) ในกระบวนการของ AIC ในการ

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

แหล่งข้อมูล หมายถึง แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคน เอกสาร วัตถุ หรือสถานการณ์ ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการนั้น ๆ ซึ่งจำแนกแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเลือกใช้ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว อาทิ เอกสารหลักฐาน จดหมายเหตุ บันทึกรายการต่าง ๆ ซึ่งการนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลนี้ มาใช้จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้อง และความ เชื่อมั่นของข้อมูลที่จะสามารถตอบคำถามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งแหล่งข้อมูลทั้งสองประเภทมีข้อดีและข้อบกพร่องแตกต่างกันไป กล่าวคือ ข้อมูลจาก แหล่งปฐมภูมิจะเป็นข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ และความต้องการใช้ข้อมูลของผู้ ประเมิน อันเนื่องจากไม่ได้ถูกคัดลอกจากขอบเขตและการสรุปผล และการตีความหมายที่คลาด เคลื่อนจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ แต่ถ้าเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิจะมีข้อดีที่มีความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่า ดังนั้นการที่จะเลือกใช้ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิหรือทุติยภูมิจะต้องพิจารณาจากจุดประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และมีความครอบคลุมทุกประเด็น ตามตัวชี้วัดที่จะสามารถนำมาใช้ตอบคำถามของประเด็นที่ต้องการ ประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ชุมชนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 มีการบริหารจัดการ กองทุนที่ดี ทำให้ในหมู่บ้านของเรามีเงินหมุนเวียนดีขึ้น ทำให้ชุมชนมีการพัฒนาขึ้นไป ด้วย สมาชิกผู้กู้เงินไปลงทุนทำธุรกิจทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีเงินหมุนเวียนภายใน ครอบครัว

ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัว เลขแล้วสรุปผลโดยใช้ค่าของสถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติค่าสถิติไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการ ได้นำมาใช้ในการเก็บ รายได้ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัวของหมู่บ้านบ้านใหม่ หมู่ 1 ซึ่งให้ทราบว่า ในหมู่บ้านมีรายได้เฉลี่ย 3,000-5,000 บาท/เดือน มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของ ข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็น ในประเด็นที่กำหนดอย่าง ลึกซึ้งซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากการแบบสอบถาม การบันทึกผลการสัมภาษณ์ หรือจากการสังเกตเพื่อ หาข้อสรุปของข้อมูลที่สามารถนำไปอธิบายที่ต้องการคำตอบได้อย่างชัดเจนตามสภาพของความเป็นจริง เช่น จากการดำเนินงานในหมู่บ้านทำให้ทราบว่ากรรมการของหมู่บ้านไม่มีความเข้มแข็งเพราะ มีกรรมการบางคนไม่ทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

สารนิพนธ์บทที่ 4 เป็นเรื่องของผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยการรายงานข้อมูลที่ได้ ตามกรอบความคิดทฤษฎี ชิพป์ โมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นการรายงานตอนที่ 1 – 2 และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์แต่ละประการ ทั้ง 4 ประการ ซึ่งมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ตอนที่ 3 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ ได้แก่

- 1) เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ เพียงใด
- 2) เพื่อทราบว่ามิปัจจัยด้านบวกและด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุน หรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน
- 3) เพื่อทราบว่า ได้เกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่ จากกระบวนการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้
- 4) เพื่อทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ซึ่งทางผู้ทำวิจัยจะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้น สำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปรที่ผู้ทำวิจัยไม่สามารถตั้งเกณฑ์การตัดสินค่า “ดี-ไม่ดี” ได้ ก็จะนำเสนอข้อมูลสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดใดที่สมควรตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจนควบคู่ไปกับการเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่า

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

สามารถแบ่งได้ 2 ระดับ ของผลการประเมินบริบทชุมชน มีดังนี้

1.1 ผลการประเมินบริบทระดับประเทศ

บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของที่ดิน ป่าไม้ สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ประชากร สภาพความเป็นอยู่ของประชากร เศรษฐกิจภาคการเกษตร การผลิต การส่งออก ราคาสินค้าเกษตร การศึกษา และรายได้

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ หรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก จะประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1) ความยากจนของประเทศ

จากปัญหาความยากจนของประชาชน คือ การไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเล็งเห็นว่าการแก้ไขปัญหาได้ ต้องเริ่มที่ระดับฐานรากของประเทศ จึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้การพึงพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

โดยรวมความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในรอบ 5 ปี หลังวิกฤตเศรษฐกิจของคนไทย สามารถแบ่งรายละเอียดได้ดังนี้

- ช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ (ปี พ.ศ. 2535-2539)
- ช่วงเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (ปี พ.ศ. 2540-2541)
- และช่วงหลังวิกฤต (ปี พ.ศ. 2542-2544)

2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม และวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SMEs)

ปัจจุบัน ภาคธุรกิจของไทย มีวิสาหกิจจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 3.5 แสนแห่ง ในจำนวนนี้กว่าร้อยละ 99 เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SMEs) คือมีการจัดการไม่เกิน 200 คนต่อแห่ง ส่วนใหญ่ของ SMEs ไทยมีปัญหาสภาพคล่องต่ำ มาตรฐานทางบัญชีไม่เป็นที่ยอมรับ ขาดแคลนแหล่งเงินทุน เนื่องจากเป็นธุรกิจที่มีทุนจดทะเบียนต่ำ สินทรัพย์ขนาดเล็ก ทำให้ SMEs ส่วนใหญ่ขาดหลักประกันในการกู้เงิน จากสถาบันทางการเงินเอกชน

นโยบายแนวทางการช่วยเหลือของภาครัฐบาล กระทำผ่านกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีการให้สินเชื่อผ่านสถาบันทางการเงินพิเศษ ได้แก่ บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวมทั้งการค้ำประกันสินเชื่อ ผ่านบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) (“บทความทางธุรกิจ” บริษัทศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์จำกัด, 2545)

3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

ในระยะ 5 เดือนแรกของปี 2545 (มกราคม – พฤษภาคม) ดุลการค้าของประเทศไทยเกินดุลมีมูลค่า 1,228 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴ ส่วนใหญ่ประเทศคู่ค้าสำคัญที่ไทยมีดุลการค้าเกินดุล ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฮองกง สหภาพยุโรป สิงคโปร์ และแอฟริกา

ส่วนการขาดดุลการค้าของประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่ประเทศที่ไทยขาดดุลการค้าขึ้น ได้แก่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย ตะวันออกกลาง เกาหลีใต้ จีน ไต้หวัน ออสเตรเลีย ยุโรปตะวันออก และอเมริกาใต้

4) สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

มีผลกระทบต่อประชากรในประเทศและภายในสังคมไทย ซึ่งสามารถแยกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

- พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทย
- ความรุนแรงของการชะล้างพังทลายของดิน
- สถานการณ์มลพิษทางน้ำ
- อัตราการเกิดคดี

5) ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2542 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2543) พบว่า ในปี 2542 แต่ละครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ย 152,748 มีรายจ่ายเฉลี่ย 122,856 บาท และมีหนี้สินเฉลี่ย 71,713 บาท คิดเป็นสัดส่วนของหนี้สินต่อรายได้เท่ากับร้อยละ 47 ซึ่งนับว่าสูงพอสมควร ในจำนวนหนี้สินส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59) ใช้ไปเพื่อการใช้จ่ายในครัวเรือน และที่เหลืออีกร้อยละ 41 ถูกใช้เพื่อการลงทุน ซึ่งจะทำให้เกิดรายได้ย้อนกลับมาสู่ครัวเรือนได้ในอนาคต

6) บรรยาการของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่ผ่านมานั้น ตั้งอยู่บนหลักทฤษฎีการสร้างความทันสมัย (Modernization) ที่นำเสนอจากประเทศตะวันตก และใช้ต้นแบบการพัฒนาของประเทศตะวันตกเป็นแม่แบบการดำเนินการ เริ่มจากการสร้างความทันสมัยให้แก่ประเทศ

7) คำนิยมในกระแสวิวัฒนกรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมาก อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างประเทศที่เข้ามาสู่สังคมไทย ทำให้คนไทยเป็นจำนวนมากหันไปเอาแบบอย่างและทิ้งวัฒนธรรมไทยไปเสียสิ้น (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2538 : 9)

แนวโน้มปี 2545

ในปี 2545 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะสามารถขยายตัวได้ประมาณร้อยละ 2 ถึง 3 โดยในช่วงครึ่งปีแรกของปียังคงมีแรงกระตุ้นต่อเนื่องจากภาครัฐ และแนวโน้มการฟื้นตัวของการใช้จ่ายภาคเอกชนจะมีส่วนช่วยขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลงทุนในหมวดก่อสร้างที่น่าจะฟื้นตัวต่อเนื่องจากปลายปี 2544 และการบริโภคภาคเอกชนที่น่าจะปรับตัวดีขึ้นตามรายได้ของเกษตรกรและภาวะการจ้างงานที่ดี ประกอบกับความเชื่อมั่นของธุรกิจและของผู้บริโภคที่มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวในระยะปานกลางของเศรษฐกิจไทยน่าจะยังคงต้องพึ่งพาการฟื้นฟูตัวของอุปสงค์ต่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะดีขึ้นในครึ่งหลังปี 2545 เป็นต้นไป

ผลผลิตอุตสาหกรรม คาดว่าจะเร่งตัวขึ้นจากปีก่อน โดยเฉพาะหมวดวัสดุก่อสร้างที่มีแนวโน้มเข้มใสเป็นผลมาจากมาตรการของรัฐบาลที่ส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อีกทั้งยังมีอุปสงค์จากโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ของรัฐด้วย เช่น สนามบินสุวรรณภูมิ เป็นต้น ส่วนการผลิตในอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกคาดว่าจะฟื้นตัวในช่วงครึ่งหลังของปี เมื่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกมีความชัดเจนและแนวโน้มการส่งออกของไทยดีขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตามปัจจัยเสี่ยงยังคงมีอยู่บ้างจากแนวโน้มการขยายตลาดส่งออกของกลุ่มสำคัญ โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าที่ใช้แรงงานสูง ได้แก่ จีนที่เพิ่งเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกเมื่อปลายปี 2544 และเวียดนามที่ได้บรรลุข้อตกลงการค้าทวิภาคีกับสหรัฐฯ อันจะมีผลทำให้พิคัดอัตราภาษีศุลกากรของสินค้าส่งออกของเวียดนามที่ไปยังตลาดสหรัฐฯ ลดลงอย่างมาก

ผลผลิตภาคเกษตร น่าจะขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง แม้จะมีความเสี่ยงจากภาวะภัยแล้งเนื่องจากปรากฏการณ์เอลนีโญอยู่บ้าง แต่ผลกระทบต่อการผลิตภาคเกษตรของไทยน่าจะน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ เนื่องจากไทยมิได้มีสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะ ดังนั้นหากเกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวจริง ราคาสินค้าเกษตรจะปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลดีต่อรายได้เกษตรกรไทย และจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการใช้จ่ายในประเทศด้วย ส่วนในภาคบริการ คาดว่าภาคการท่องเที่ยวจะปรับตัวดีขึ้นอีก ตามการกลับมาของนักท่องเที่ยวระยะไกล

1. ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่มีสัญญาณฟื้นตัวต่อเนื่องจากที่เคยตกต่ำสุดเมื่อเกิดเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐฯ
2. กำลังซื้อของประชาชนน่าจะเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของรายได้เกษตรกรและภาวะการจ้างงานที่มีแนวโน้มดีขึ้นต่อเนื่อง รวมทั้งผลของโครงการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจฐานราก และเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำ
3. แรงจูงใจให้เกิดการบริโภคสินค้าอาหารจากอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำต่อเนื่อง

การลงทุนภาคเอกชน ก็น่าจะปรับตัวดีขึ้นในปี 2545 แต่การฟื้นตัวอาจไม่เต็มที่ในช่วงต้น โดยเฉพาะในหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์ เนื่องจากยังมีกำลังการผลิตส่วนเกินอยู่มาก ส่วนภาคการก่อสร้างน่าจะขยายตัวได้ดีต่อไป

ในช่วงครึ่งแรกของปี 2545 ที่การใช้จ่ายภาคเอกชนและอุปสงค์ต่างประเทศน่าจะยังฟื้นตัวได้ไม่เต็มที่นั้น การใช้จ่ายภาครัฐจะเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ อย่างไรก็ตามบทบาทของภาครัฐในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะปานกลางจะมีจำกัด เพราะรัฐบาลต้องรักษาวินัยการคลังและบริหารหนี้สาธารณะให้อยู่ในระดับที่ไม่สูงเกินไป ดังนั้นนโยบายการเงินจึงต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาวะที่แนวโน้มเงินเฟ้อยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำและความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเสถียรภาพด้านต่างประเทศได้บรรเทาลงมากตั้งแต่ปลายปี 2544

สำหรับในช่วงครึ่งหลังของปี 2545 การฟื้นตัวของประเทศคู่ค้าจะเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การส่งออกปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตามหากการฟื้นตัวของการส่งออกนำโดยการฟื้นตัวของสินค้าในกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ การส่งออกของไทยน่าจะแสดงการฟื้นตัวที่ช้ากว่าของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีสัดส่วนสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ต่อสินค้าส่งออกสูงกว่า ส่วนการนำเข้าก็น่าจะฟื้นตัวในปี 2545 ตามการบริโภค การลงทุน และการส่งออก

สภาพคล่องในระบบการเงิน คาดว่ายังอยู่ในระดับสูงในช่วงครึ่งแรกของปี แต่จะลดลงในช่วงครึ่งหลังตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ทั้งนี้ สินเชื่อน่าจะขยายตัวดีขึ้นเพราะ

1. ความต้องการสินเชื่อของภาคธุรกิจน่าจะเพิ่มขึ้นเมื่อภาคการส่งออกที่ดีขึ้น
2. ธนาคารพาณิชย์มีศักยภาพในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น เนื่องจากผลประกอบการแสดงแนวโน้มที่ปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ
3. ความคืบหน้าอย่างต่อเนื่องของกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ทั้งที่ผ่านคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) และ บสท. จะช่วยให้ภาคธุรกิจมีความแข็งแกร่งในระยะต่อไป

โดยสรุป การใช้จ่ายภาครัฐและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกจะช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราที่สูงขึ้นได้ในปี 2545 อย่างไรก็ตาม ความพร้อมของภาคธุรกิจในการดักดวงประโยชน์จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกยังเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ ดังนั้น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของภาคธุรกิจ และการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม ตลอดจนการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าออกไทย จึงยังจำเป็นที่จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อการฟื้นตัวที่ยั่งยืนในระยะปานกลาง

1.2 ผลการประเมินบริบทระดับท้องถิ่น

บริบทระดับท้องถิ่น ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านและชุมชน สภาพป่าและหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้านและชุมชน และตัวบ่งชี้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือ ตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ที่มาของหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บ้านใหม่ในอดีตมีการเล่าสืบต่อกันมาสมัย ปู่ ย่า ตา ยาย ว่าเกิดมาก็เห็นหมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ก่อนแล้ว และมีการเล่าขานเกี่ยวกับป่าดอน ปู่ ย่า ว่ามีผู้ใหญ่ คง พินม้า อาศัยอยู่ที่นี้โดยที่ท่านเป็นคนเลี้ยงม้า ซึ่งเป็นม้าฝูงใหญ่ที่น่าจะใช้ในการสู้รบกัน ในสงครามสมัยคุณย่าโม ซึ่งสมัยก่อนนี้เป็นป่า และที่เรียกว่า บ้านใหม่ ก็เพราะสมัยก่อนเมื่อสร้างบ้านเรือนขึ้นมา บ้านสมัยก่อนจะมุงด้วยหญ้าแฝกและก็เกิดไฟไหม้ทั้งหมู่บ้าน และเมื่อสร้างบ้านขึ้นมาใหม่ ก็เกิดไฟไหม้เรื่อย ๆ จึงเรียกกันว่าบ้านใหม่

ในปัจจุบันบ้านใหม่ ตั้งอยู่ในเขต อำเภอเมือง ตำบลบ้านใหม่ จังหวัดนครราชสีมา มีถนนลาดยางเป็นเส้นทางหลักที่ใช้เดินทางติดต่อกับตัวเมือง

ระบบนิเวศน์ของชุมชน

ทำเลที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

บ้านใหม่ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของตัวเมืองนครราชสีมา โดยมีอาณาเขตติดต่อกับระหว่างหมู่บ้านคือ

ทิศเหนือ	ติดกับ	บ้านทุ่งกระโดน ต.พลกรัง อ.เมือง จ.นครราชสีมา
ทิศใต้	ติดกับ	บ้านใหม่ หมู่ที่ 2 ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดกับ	บ้านภูเขาลาด ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านมะขามเต่า ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา

สภาพที่ดิน

สภาพดินในหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 มีลักษณะเป็นดินร่วนเหนียว มีดินทรายปน นิดหน่อย มีความเหมาะสมกับการทำนา

ลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน ก่อนที่ดั่งเป็นหมู่บ้าน ลักษณะรอบนอกและ ภายในเขตพื้นที่จะเป็นป่า และหนองน้ำ ปัจจุบันป่าและหนองน้ำไม่มีอยู่แล้ว เนื่องจากคนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามา ได้มาจับจองพื้นที่ว่าง ไร่เป็นพื้นที่ทำมาหากิน ทำไร่ ทำนา และเป็นที่อยู่อาศัยกันมา ก็นั้น

สำหรับการทำอาชีพในครั้งแรกของราษฎรที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา แต่ปัจจุบันอาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้านจะหันมาทำอาชีพรับจ้างกันมากขึ้น เนื่องจากชาวบ้านในหมู่บ้านมีความชำนาญในการทำการเกษตรแต่มีอุปสรรคปัญหาในการทำการ เกษตร คือขายข้าวไม่ได้ราคา เป็นต้น จึงทำให้รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย จึงหันไปรับจ้างในงานอุตสาหกรรมควบคู่กับการทำการเกษตร

ด้านสาธารณูปโภค อาทิเช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ก่อนที่จะมีคนอพยพเข้าตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านนั้น ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ไฟฟ้า น้ำประปา ยังไม่มี จึงทำให้ในสมัยนั้นไม่เจริญ สิ่งแรกที่เข้ามาในหมู่บ้าน คือไฟฟ้า เริ่มเข้ามาในหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. 2514 และตามมาด้วยประปาหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2544 และถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก เมื่อ พ.ศ. 2543 และทำเสร็จ

พ.ศ. 2544

2) สภาพปัจจุบัน

สามารถแยกรายละเอียดได้ดังนี้ (กรณีมีศึกษา)

- ลักษณะประชากร

หมู่บ้านบ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ มีจำนวนประชากรทั้งหมด 580 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 302 คน และ เพศชาย 278 คน กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม ซึ่งทางผู้วิจัยสามารถเขียนแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะของประชากร

ที่	ลักษณะประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ	580	100
	- ชาย	278	48
	- หญิง	302	52
2	อายุ	580	100
	1 วัน – 3 ปีเต็ม	471	3
	3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	18	3
	6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	48	8
	12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	47	8
	15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	28	5
	18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	307	53
	50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	42	7
	60 ปี 1 วันขึ้นไป	73	13
3.	การประกอบอาชีพ	86	100
	- ทำนา	21	24
	- ค้าขาย	26	30
	- รับจ้าง	30	35
	- รับราชการ	9	11
4.	ระดับการศึกษา	87	100
	- ประถมศึกษา	43	49
	- มัธยมศึกษา	39	45
	- นักศึกษาผู้ใหญ่ (กศน.)	-	-
	- สูงกว่ามัธยมศึกษา	6	6

ประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไปในหมู่บ้านที่มีฐานะยากจน ไม่มีผู้อุปการะในหมู่บ้าน (กรณีศึกษา) มีทั้งหมด 5 คน แต่ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานของภาครัฐได้ให้ความช่วยเหลือ 5 คน

หน่วยงานที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คือ หน่วยงานประชาสงเคราะห์ ในหมู่บ้าน มีคนพิการ 3 คน และมีประชากรในหมู่บ้านเพียง 3 คน ที่ไม่รู้หนังสือหรืออ่านหนังสือไม่ออก ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ

- แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา

บริเวณในเขตหมู่บ้านมีสระน้ำขนาดกลาง อยู่ด้านหน้าของหมู่บ้านพอดี เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ได้ให้กับชาวบ้านในหมู่บ้านและนอกเขตหมู่บ้านส่วนมากใช้น้ำในสระ จะใช้ในการนำไปรดน้ำพืชผักสวนครัว ถ้างด และใช้แทนน้ำประปาในหมู่บ้านในกรณีที่น้ำประปาไม่ไหล

ผู้ทำวิจัยเสนอรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งน้ำในปัจจุบันในหมู่บ้าน โดยเขียนแสดงในตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำ จำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน (บ่อ)	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี (บ่อ)	ไม่ตลอดปี (บ่อ)
1. บ่อน้ำบาดาล	3	1	2
2. คลองน้ำ	1	1	-
3. แม่น้ำ	1	1	-

3) ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

ด้านเศรษฐกิจในหมู่บ้าน มีพื้นที่ทำการเกษตร 111 ไร่ เป็นที่นา 111 ไร่ มีผลผลิตด้านทำนาทั้งหมู่บ้านปีละ 830 กระสอบ จะนำผลผลิตที่ได้ไปขายประมาณ 500 กิโลกรัม และมีการเก็บไว้รับประทานเองประมาณบางส่วน ส่วนเรื่องการใช้ปุ๋ย ชาวบ้านจะสั่งซื้อปุ๋ยเคมีปีละประมาณ 110 กระสอบ เพื่อใช้ในการเกษตร ในการเลี้ยงสัตว์ในหมู่บ้าน ซึ่งได้แก่การเลี้ยงหมู เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ นอกจากนั้นยังมีการผลิตสินค้าในหมู่บ้าน เช่น การทำแค็บหมู

ส่วนเรื่องรายได้ต่อปีของประชาชนในหมู่บ้านในแต่ละครอบครัว สรุปรวมทั้งหมด 110 ครอบครัว มีรายได้เฉลี่ยอยู่ประมาณ 3,000-5,000 บาทต่อเดือน

4) ด้านวัฒนธรรม

ภาษาที่ใช้ในหมู่บ้านเป็นภาษาไทย ส่วนใหญ่เป็นภาษาท้องถิ่นหรือภาษาโคราช บางส่วน บ้านใหม่ หมู่ 1 จะมีวัดประจำหมู่บ้าน คือ วัดบ้านใหม่อินทราธรรม โดยมีพระประจำวัดอยู่

การรวมกลุ่มภายในหมู่บ้าน ประกอบด้วย

- 1. กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม 83 คน
- 2. กลุ่มออมทรัพย์ ตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกกลุ่ม 120 คน

เครื่องใช้อำนวยความสะดวกของประชาชนในหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนเครื่องใช้อำนวยความสะดวกของประชาชนในหมู่บ้าน

รายการ	จำนวน (เครื่อง/คัน)
1. รถยนต์	27
2. รถจักรยานยนต์	70
3. รถไถนาเดินตาม	20
4. ตู้เย็น	95
5. พัดลม	160
6. เครื่องปรับอากาศ	-
7. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	96
8. โทรทัศน์สี	97
9. โทรทัศน์ขาวดำ	1
10. โทรศัพท์	53

โครงการพัฒนาที่ผ่านมาในหมู่บ้าน โดยทางรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือ มีโครงการดังนี้

- 1. โครงการก่อสร้างถนน
โดยหน่วยงาน อบต.บ้านใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2544
- 2. โครงการน้ำประปา
โดยหน่วยงาน อบต.บ้านใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2544

อยู่ประมาณ 20 รูป ซึ่งเมื่อถึงเทศกาลต่าง ๆ ชาวบ้านก็จะมาทำบุญ ภายในวันนี้ โดยประเพณีส่วนใหญ่จะเป็นไปตามประเพณีสากลทั่ว ๆ ไป

เดือนมกราคม	ทำบุญประเพณี มีการดักบาตรถวายปัจจัยให้วัดในวันขึ้นปีใหม่
เดือนมีนาคม	งานประจำปี ส่วนมากจะจัดเดือนนี้ถ้าปีไหนไม่พร้อมก็จะเลื่อนออกไป
เดือนเมษายน	ทำบุญวันสงกรานต์ โดยมีการรดน้ำพระ
เดือนกรกฎาคม	เข้าพรรษา เป็นการทำบุญ โดยมีคนในหมู่บ้านไปจำศีลในวันพระ
เดือนตุลาคม	วันออกพรรษา มีการทำบุญดักบาตรเทโว
เดือนพฤศจิกายน	ทอดกฐิน และลอยกระทง

ลักษณะความเป็นอยู่ของชาวบ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ส่วนใหญ่จะอาศัยโดยจะยึดระบบเครือญาติเป็นหลักในการอยู่ร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนอีกร้อยละ 10 จะเป็นคนภายนอกเข้ามาอยู่อาศัย ระบบสาธารณูปโภคในหมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้กันทุกหลังคาเรือน น้ำประปา น้ำอุปโภคบริโภค โทรศัพท์ มีประมาณ 75% การคมนาคม การเดินทางสะดวกขึ้น

5) ข้อมูลด้านอื่นๆ

สามารถแยกรายละเอียดได้ดังนี้

คณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วย

- ผู้ใหญ่บ้าน ชื่อ นายบุญธรรม กฐินใหม่
- ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ชื่อ นายสุทัศน์ ประสิทธิ์สุวรรณ

คณะกรรมการหมู่บ้าน มีทั้งหมด 9 คน

1. นายบุญธรรม กฐินใหม่
2. นายสุพล ปั้นเจริญ
3. นายสุทัศน์ ประสิทธิ์สุวรรณ
4. นายถวิล นิตยใหม่
5. นายสุชาติ นิตยใหม่
6. นายสุรศักดิ์ บัวเมืองปัก
7. นายบุญเลิศ นิตยใหม่
8. นายเลี่ยม ศิริมณฑน
9. นายอ้อม นิตยใหม่

สมาชิก อบต. ในหมู่บ้าน ประกอบด้วย

1. นายสุรศักดิ์ บัวเมืองปัก
2. นายสุชาติ นิตยใหม่

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการ และการแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

2.1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นโครงการที่กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจเกิดความเข้มแข็ง ดังนั้นการที่จะพัฒนาประเทศจะต้องเข้าถึงหมู่บ้านหรือชุมชน ที่ส่วนมากประชากรเหล่านี้จะมีความสามารถ แต่ไม่มีโอกาสแสดงออก เมื่อรัฐบาลเล็งเห็นถึงจุดนี้ จึงเกิดโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น และเมื่อเงินกองทุน 1 ล้านบาท ลงมาถึงทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ ซึ่งหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ก็ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนนี้ลงมา และประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงินกองทุน และกฎระเบียบของกองทุน แต่หลังจากมีการดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ประชาชนในหมู่บ้านก็มีความเข้าใจมากขึ้น

2.1.2.2 เงิน 1 ล้านบาท เมื่อเงินกองทุนมาถึงหมู่บ้านทั่วประเทศ หมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ได้รับเงินและโอนเข้าบัญชีหมู่บ้านเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 ทางคณะกรรมการได้ทำการปล่อยเงินกองทุน ให้กับสมาชิกในหมู่บ้านได้กู้เงินไปดำเนินนโยบายของรัฐบาล

2.1.1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน ในหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการได้มาจากการลงมติของสมาชิกกองทุน มีคณะกรรมการทั้งหมด 15 คนเป็นชาย 8 คน หญิง 7 คน มีการจัดแบ่งหน้าที่การทำงาน เพื่อให้มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

เป็นการประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

2.1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน ในการปล่อยเงินกู้ให้กับผู้กู้ แต่ละรายผู้กู้ที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้ ก็จะนำเงินไปดำเนินการตามโครงการที่ตนเองเสนอ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น ข้อเสียคือ ถ้ามีการนัดประชุมหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุมัติเงินกู้ชาวบ้านไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม

2.1.2.2 กระบวนการทำบัญชีกองทุน พบว่าการทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี เพราะเหรียญกษาปณ์ของกองทุนหมู่บ้านมี

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบัญชีพอสมควร เพราะทำงานอยู่ในบริษัทเอกชน และสามารถที่จะแนะนำการทำบัญชี ให้กับคณะกรรมการท่านอื่นให้เข้าใจได้

2.1.2.3 อื่น ๆ เกี่ยวกับกระบวนการของหน่วยระบบ A คือ การพิจารณาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 พบว่าข้อบกพร่องของการอนุมัติเงินกู้ของหมู่บ้าน คือ คณะกรรมการจะไม่ให้ผู้กู้ที่มีความยากจน และสถานะทางการเงินที่ไม่ดีกู้ เพราะกลัวเงินจะสูญ ไม่ได้เงินคืน ที่สำคัญก็ไม่มีสมาชิกคนใดจะเซ็นค้ำประกันให้ ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านได้รับเงินไม่ทั่วถึง ส่วนมากคณะกรรมการจะอนุมัติเงินกู้ให้กับเครือญาติและคนรู้จักของตนเองตามวงเงินกู้

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1.3.1 ผลโดยตรง พบว่าปัจจุบันหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ได้ปล่อยเงินกู้มาเป็นระยะ 9 เดือน ทางกองทุนได้ปล่อยเงินกู้ครั้งแรก เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ในปัจจุบันได้ปล่อยให้สมาชิกกู้ไปเป็นจำนวน 65 ราย แต่ในจำนวนผู้ขอกู้บางรายนั้น คณะกรรมการไม่ปล่อยให้ผู้กู้ตามจำนวนเต็ม ที่ผู้กู้ยื่นคำขอกู้มาเนื่องจากเกรงว่าสมาชิกจะไม่มีความสามารถในการส่งคืนได้

2.1.3.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า

1. การที่ทางคณะกรรมการปล่อยให้ผู้กู้ กู้ไม่ได้เต็มตามจำนวนที่ขอกู้ทำให้ผู้กู้เกิดความไม่พอใจ
2. ทำให้ผู้กู้ขยายกิจการ หรือเป็นการทำให้กิจการของผู้กู้มีความเจริญยิ่งขึ้น
3. ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านมีงานทำ และมีรายได้ดีขึ้น

2.1.3.3 ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า

1. กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพ และความเข้มแข็งมากขึ้น เพราะสมาชิกผู้กู้สามารถนำเงินไปลงทุนทำให้เกิดรายได้ และมีความสามารถที่จะนำเงินนั้นมาชำระคืนได้ ทำให้เงินสะสมในกองทุนไม่สูญเปล่า
2. ทำให้สมาชิกในหมู่บ้าน ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะคณะกรรมการ ได้เข้าใจในระบบการทำงาน เกี่ยวกับการบริหารจัดการว่าทำอย่างไรที่จะทำให้กองทุนมีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น

3. ทำให้หมู่บ้านมีการติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนความรู้ กับหมู่บ้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการทำธุรกิจใหม่ ๆ หรือการหาตลาดเพื่อขยายธุรกิจของตนเอง
4. ทำให้สมาชิกภายในหมู่บ้านเกิดความไม่พอใจคณะกรรมการ เพราะคิดว่าคณะกรรมการเล่นพรรคเล่นพวก และเครือข่าย

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัว ของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินการของผู้กู้ในแต่ละรายนั้น ส่วนมากจะนำเงินที่กู้ไปดำเนินการของตนเองที่ทำมาก่อนแล้ว คือนำเงินไปลงทุนเพิ่มเติม ทำให้กิจการขยายตัว ทำให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น ส่วนจุดด้อย คือ ผู้กู้ส่วนใหญ่ไม่ได้นำเงินไปทำกิจการตามที่ตนขอกู้ไว้

2. อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของหน่วยระบบ B ส่วนมากสมาชิกในหมู่บ้านจะมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการเกษตร รองลงมา คือรับจ้าง ผู้ที่กู้ในอาชีพเหล่านี้จะนำเงินไปใช้ในการดำเนินการจริง 50% แต่มีบางส่วนที่นำเงินที่กู้มาไปใช้ชำระหนี้ในระบบประมาณ 50% ของจำนวนผู้ที่ขอกู้เพราะอาชีพหลักของคนภายในหมู่บ้าน คือเกษตรกรรม

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. จำนวนเงินกู้ที่ได้จากการกู้กองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 มีผู้ขอกู้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ประมาณ 50% และผู้กู้บางส่วน ไม่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ประมาณ 50% ผู้ที่นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ส่วนมากก็นำเงินไปใช้ในการจัดหาวัตถุดิบ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตน ทำให้ธุรกิจของตนเองดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพดีขึ้น รวมถึงยังสามารถจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้สมาชิกภายในชุมชนมีงานทำ และมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1. การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย พบว่า จุดเด่นของการปล่อยเงินกู้ในแต่ละรายนั้นคือ มีบางส่วนที่นำเงินที่ขอกู้ไปทำตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้มาจริง ๆ ส่วนมากจะประกอบอาชีพเกษตร โดยสมาชิกผู้ได้นำเงินไปใช้ในการซื้อปุ๋ย ยา เมล็ดพันธุ์ จุดด้อย คือสมาชิกผู้กู้ไม่สามารถทำบัญชีรายรับ รายจ่ายได้ เพราะคิดว่าไม่มีความสำคัญ

2. อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของหน่วยระบบ B มีหน่วยงานของรัฐได้เข้ามาแนะนำวิธีการทำบัญชีให้แต่ละหมู่บ้าน ซึ่งจะมีตัวแทนจากคณะกรรมการเข้าร่วมอบรม

คณะกรรมการจะนำความรู้ที่ได้รับมาสู่สมาชิกในหมู่บ้านด้วย เมื่อมีการนัดประชุมสมาชิก สมาชิกไม่ค่อยให้ความร่วมมือ คือ ไม่ยอมมาร่วมประชุม จึงไม่เห็นความสำคัญของการทำบัญชี

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

1. ผลโดยตรง ผู้ดูแลสามารถบริหารงานในธุรกิจของตนเองเพิ่มมากขึ้น ธุรกิจมีการขยายตัว ทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนในครอบครัว และภายในหมู่บ้าน
2. ผลกระทบโดยตรง ผู้ดูแลไม่ได้ขยายกิจการเพิ่มขึ้น เพียงแต่หาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มความสะดวกในการทำงาน
3. ผลกระทบโดยอ้อม ผู้ดูแลมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้เพียงระยะเวลาหนึ่ง สาเหตุมาจากเงินที่ขอกู้มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ

3. ผลการประเมินผลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้ดูแล

จากการประเมินผลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้ดูแลอาชีพเกษตรกรในหมู่บ้านมีการเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ทำนา ปลูกผัก ซึ่งกลุ่มอาชีพเหล่านี้ได้มีการรวมกลุ่มกันในการประกอบอาชีพ

อาชีพเลี้ยงปลา ผู้ประกอบอาชีพนี้ต้องหาพันธุ์ปลาที่ดีแข็งแรงเหมาะสมกับการเลี้ยงเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีรวมทั้งการให้อาหารปลาด้วยต้องให้เหมาะสมกับอายุของพันธุ์ปลา ไม่ควรไปเร่งให้อาหารเกินอายุ ซึ่งผลที่ออกมาผู้ประกอบอาชีพนี้จะใช้เวลาในการเลี้ยง 5-6 เดือน ก็จะทำการจับปลาไปขายจากประสบการณ์ของผู้เลี้ยงปลาทำมานานจึงมีความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงอย่างดียิ่งนั้นผลผลิตที่ได้จึงคุ้มค่างกับเงินที่ลงทุนไปทำให้มีรายได้เข้าครอบครัวทำให้เศรษฐกิจในครอบครัวและหมู่บ้านดีขึ้น ซึ่งกลุ่มอาชีพนี้ได้นำเงินกู้จากกองทุนไปใช้ในการซื้อพันธุ์ปลา และอาหารปลา

4. ผลอื่นๆที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ต. บ้านใหม่ อ. เมือง จ. นครราชสีมา

1. ผลที่เกิดจากการใช้จ่ายเงินของผู้ดูแล มีผู้ดูแลบางส่วนที่นำเงินกู้ไปประกอบอาชีพจริงโดยส่วนมากจะเป็นเกี่ยวกับการเกษตรที่จะใช้ในการทำนา ปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ โดยการนำไปใช้ในการซื้อเมล็ดพันธุ์ ซื้อปุ๋ย ซื้อยา ซึ่งอาจจะใช้เงินไม่หมดเลยทีเดียว แต่ก็ยังไปใช้ในการพัฒนาอาชีพและมีบางส่วนไม่ได้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ส่วนมากจะนำไปใช้หนี้ในระบบ แต่การใช้หนี้ในระบบของคนในหมู่บ้านก็ทำให้ความเป็นอยู่ของเขาดีขึ้น เพราะทำให้ไม่ต้องเป็นหนี้เพิ่มขึ้น

2. ผลที่เกิดจากการชำระคืนเงินกู้พบว่าผู้ดูแลบางรายซึ่งเป็นส่วนน้อยไม่ยอมชำระหนี้คืน เพราะคิดว่าไม่มีใครทำอะไรได้และไม่มีเงินคืน เพราะทำเงินที่กู้ได้ไปใช้ทางอื่นไม่ได้นำมาประกอบอาชีพตามคำขอกู้ และส่วนมากก็มีผู้ดูแลชำระคืนแต่อาจไม่ตรงกำหนดที่ตกลงไว้ แต่อย่างน้อยก็ทำให้กองทุนหมู่บ้านนำเงินจากดอกเบี้ยที่ได้มาปล่อยกู้ให้สมาชิกใหม่ ๆ ได้เรื่อย ๆ

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1

5.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า

- มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากกองทุน 1 ล้านบาท สมทบกับกองทุน 1 กองทุน
- มีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน
- มีการสร้างงานสร้างรายได้
- มีสมาชิกในหมู่บ้านให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิก

5.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า

- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน และคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบ
- มีระเบียบการบริหารกองทุน ระเบียบการกู้ และการคัดดอกเบีย
- มีการรับเงินฝาก และระดมทุนเงินฝาก
- มีการนำดอกเบีย และผลกำไร มาจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

5.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งพาตนเอง และนำมาใช้ในการบริหารกองทุนการประกอบอาชีพ
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำมาใช้ในการบริหารกองทุน

5.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า

- ความเข้าใจของสมาชิกกองทุน เกี่ยวกับการดำเนินของกองทุนว่า จะต้องรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ชำระคืนจะต้องจัดการกันเองให้ได้ มิใช่รอแต่ความช่วยเหลือจากทางรัฐบาล
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการจะประกอบอาชีพ โดยที่ไม่ไปกู้เงินนอกระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพ โดยใช้หลักในการพึ่งพาตนเอง

5.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง

บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 มีอาชีพดั้งเดิม คือ การทำนา ทำไร่ ปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือน 21 หลังคาเรือน สภาพหมู่บ้านมีถนนคอนกรีตทั่วเกือบทั้งหมู่บ้าน และมีสาธารณูปโภคครบทุกอย่าง คือ ประชากรในหมู่บ้านมีน้ำประปา ไฟฟ้าใช้ โทรศัพท์ และในปัจจุบันสมาชิกในหมู่บ้าน จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการศึกษา ประชากรในหมู่บ้าน

ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในก้านการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ปัจจุบันนี้สภาพของกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 มีการปล่อยกู้ 65 ราย เป็นเงิน 1,122,000 บาท โดยนำเงินมาดำเนินกิจการประกอบอาชีพดังนี้

- ทำการเกษตร	จำนวน 34 ราย
- ค้าขาย	จำนวน 17 ราย
- การบริการ	จำนวน 9 ราย
- อุตสาหกรรมในครัวเรือน	จำนวน 4 ราย
- จุกเงิน	จำนวน 1 ราย

ในการปล่อยกู้ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงปัจจุบัน สมาชิกผู้กู้ มีการส่งชำระคืนประมาณ 80% ของจำนวนผู้กู้ทั้งหมด สมาชิกที่กู้ไปส่วนมากมีการนำเงินไปประกอบอาชีพตามคำขอผู้ประมาณ 50% ของจำนวนผู้กู้

5.2 ปัจจัยด้านบวก และด้านลบที่ส่งเสริม และขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

5.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบว่า ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ได้มีเจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือ แนะนำในการบริหารจัดการกองทุน และการจัดระเบียบของกองทุนให้แก่สมาชิกในกองทุนให้ทราบโดยทั่วกัน

5.2.2 ปัจจัยด้านลบ พบว่า การส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยไม่ตรงตามกำหนดเวลาที่กองทุนระบุไว้

5.3 การมีองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า ได้มีพัฒนากรชุมชน มาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตในหมู่บ้าน ได้มีการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ คือ แค็บหมู และนำไปจำหน่ายร่วมกับตำบลอื่น ๆ ภายในจังหวัดนครราชสีมา

5.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

5.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชน ตามที่กองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 กำหนด พบว่า

1. มีความสามัคคี ปานกลาง
2. มีความซื่อสัตย์ ปานกลาง
3. ยกย่องคนทำความดี ปานกลาง
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปานกลาง
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
6. มีอาชีพสามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้ 107 ครอบครัว
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น 110 ครอบครัว
8. ในชุมชนมีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มองค์กรประชาชนเท่าเดิมจากปีที่แล้ว

9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นประจำ โดยการประชุม
10. มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม และยุติธรรม
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนในหมู่บ้านได้ โดยมีแผนการที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน

5.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชน ตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า

สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคีปานกลาง เนื่องจากการสังเกตเวลาที่มีเทศกาลงานบุญ จะออกมาช่วยเหลือกัน โดยเฉพาะคนที่ว่างจริง ๆ เท่านั้น ความซื่อสัตย์จะเห็นคนในหมู่บ้าน มีความซื่อสัตย์ปานกลาง จากการยืมของและการเก็บของได้เจ้าของไม่ค่อยจะได้คืน บางครั้งที่ได้คืนต้องให้เจ้าของทวงถามจึงจะได้คืน การยกย่องคนที่ทำความดี มีปานกลาง เพราะชาวบ้านรู้ว่าใครดี ก็จะเข้ามายินดีต้อนรับด้วย การช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีมาก การหาโอกาสการเรียนรู้เพิ่มเติมเป็นบางครั้งเท่านั้นที่จะให้ความสนใจจริง สมาชิกในหมู่บ้านสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้เป็นส่วนมาก และมีความอบอุ่นภายในครอบครัว การตั้งกลุ่มต่าง ๆ ชาวบ้านจะร่วมมือกันดี การประชุมเข้าสวณรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี และมีผู้นำที่มีคุณธรรม และยุติธรรม และสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนในหมู่บ้านได้ โดยมีแผนงานที่คิดจากสมาชิกในชุมชน

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการประเมินโครงการ

การติดตามประเมินผล โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา) สรุปได้ดังต่อไปนี้

เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และ ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีความยั่งยืน โดยเงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทยังคงอยู่ในหมู่บ้านและชุมชนมีความเข้มแข็ง สามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือ ร่วมใจปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด ผู้นำที่มีศักยภาพในการบริหารงานและมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านเข้มแข็งไปด้วย และได้เรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้าน และ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพของตนเอง และสร้างรายได้ของชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นประชาชนในหมู่บ้านเมื่อกู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปลงทุนประกอบอาชีพให้เกิดประโยชน์แก่ตนและครอบครัว ประชาชนสามารถลดภาระหนี้สิน หรือลดการกู้ยืมเงินกองทุนนอกระบบได้ ศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ผู้ทำวิจัยได้ดำเนินการประเมินโดยได้ประยุกต์รูปแบบ ชิพท์ (CIPP) ของ Stufflebeam มาใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ โดยกำหนดตัวชี้วัดขององค์ประกอบการประเมินสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล กลุ่มเป้าหมายเป็นประชากรในหมู่บ้านที่ผู้ทำวิจัยเก็บข้อมูล คือ กองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ทั้งที่ได้รับอนุมัติให้กู้และสมาชิกทั่วไป ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ ตลอดจนข้าราชการที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดต่างๆโดยใช้แบบรายงานบริบท(บร.1-บร.12) ในการสัมภาษณ์เพิ่มเติม การศึกษาเอกสาร และการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน และระดับตำบล แล้วนำข้อมูลที่ได้มา รวบรวมทั้งหมดแล้วนำมาวิเคราะห์ อาศัยให้หลักสถิติและไม่ใช้หลักสถิติ

การติดตามการประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้ผลสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

2. อภิปรายผล

2.1 การบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 บรรลุเป้าหมาย ได้แก่

การเกิดกองทุนหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาอาชีพ การสร้างงาน การสร้างรายได้ หรือสวัสดิการของ

กองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 เกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน และมีแนวโน้มที่ชาวบ้าน จะมีส่วนร่วมมากขึ้น เมื่อมีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

การมีระบบบริหารกองทุน การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ได้จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยการให้ชาวบ้านในหมู่บ้านออกเสียงโหวตในการเลือกคณะกรรมการกองทุน และคณะกรรมการกองทุนได้มีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง และลงตัวตามคุณสมบัติของคณะกรรมการแต่ละคน

การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง กองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ได้เปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้าน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่สามารถถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมด เพราะยังต้องอาศัยความร่วมมือ งบประมาณในการจัดการประชุมทุกครั้ง จากชาวบ้านในหมู่บ้าน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องภายนอกอยู่

การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคม ประชาชนในหมู่บ้านบ้านใหม่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ในการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้านกัน เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มค้าขาย เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา และทางด้านการตลาด

การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ประชาชนในหมู่บ้านกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ สามารถแยกได้ดังนี้

2.2.1 ปัจจัยด้านบวก ได้แก่

2.2.1.1 ประสบการณ์ของคนในหมู่บ้านที่ประสบความล้มเหลวในการประกอบอาชีพมาก่อน จึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยังมีกรรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

2.2.1.2 การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน ของผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน และชาวบ้านในหมู่บ้าน

2.2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 2.2.2.1 คนในหมู่บ้านยังมีสภาพการเป็นลูกหนี้ของธนาคาร และนายทุน ซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตในระยะเวลาอันสั้น
- 2.2.2.2 มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน สาเหตุของการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนอาจมาจากไม่มีคำตอบแทนในการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุน หรือเป็นคณะกรรมการกองทุนแล้ว ไม่ได้คำตอบแทนอะไรเลย หรือหาบุคคลที่จะเข้ามาช่วยงานในด้านนี้ไม่ได้เพราะส่วนมากคิดว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก

2.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายความรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้ทำวิจัยได้สร้างเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพค้าขาย กลุ่มเกษตรกร ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ กลุ่มบริการ ช่างซ่อมรถ รับเหมาก่อสร้าง องค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกหมู่บ้าน

การมีเครือข่ายขององค์กรย่อยภายในหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน ในการจัดเป็นกลุ่มองค์กรย่อยในหมู่บ้าน ด้านองค์กรแหล่งความรู้ ที่เสริมการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตในหมู่บ้านนั้น มีหน่วยองค์กรมาให้ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพในหมู่บ้าน ได้แก่ หน่วยงานของภาครัฐ และยังมีองค์กรภายนอกหมู่บ้านที่เชื่อมโยงกับองค์กรภายในหมู่บ้านอีกด้วย ซึ่งเป็นโครงการจัดตั้งหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้กับทางหมู่บ้านและตำบล

2.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

ชาวบ้านในหมู่บ้านทุกคนต่างรู้หน้าที่ของตนเอง สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคีกันมาก โดยวัดจากการเข้าร่วมงานพิธีทางศาสนาในวันสำคัญ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นส่วนใหญ่ โดยดูได้จากในช่วงฤดูเก็บผลผลิตในหมู่บ้าน ส่วนเรื่องของความซื่อสัตย์และการให้ความยกย่องคนทำความดีในหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง หากสมาชิกในหมู่บ้านมีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มเติม เพราะขาดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการหาความรู้เพิ่มเติมของสมาชิกในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่สมาชิกในหมู่บ้านจะมีอาชีพหรือมีงานทำกันเกือบทุกคนที่สามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้ ความรักความปรองดองในครอบครัว ส่วนมากคนในหมู่บ้านจะมีมาก เพราะครอบครัวอยู่กันในระบบเครือญาติ การรวมตัวจัดตั้งกลุ่มในหมู่บ้านจะมีอยู่และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันอยู่เสมอ มีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา และคนพิการอยู่เสมอ โดยได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐด้วย

2.5 ผลโดยตรง และผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับกองทุนในอนาคต มีดังนี้

2.5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) กับกองทุนหมู่บ้าน เมื่อเวลาผ่านไประยะเวลาหนึ่ง สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการ สามารถก่อให้เกิดรายได้ และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุน ทั้งเงินต้น และดอกเบี้ย ทำให้กองทุนเติบโตขึ้น และสมาชิกที่กู้เงินไปแล้วไม่สามารถนำเงินต้นมาส่งคืน พร้อมดอกเบี้ย ก็จะทำให้กองทุนไม่สามารถเติบโตหรือหยุดอยู่กับที่

2.5.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สำหรับสมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการ สามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินได้ และยังเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจในบ้านได้มากกว่าเดิม

2.5.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) ของสมาชิกที่กู้เงินไปประกอบอาชีพ แล้วประสบผลสำเร็จ ก็จะทำให้วิถีชีวิตสมาชิกคนนั้นเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

จากที่ผู้วิจัยได้เข้ามาทำงานในหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 ต. บ้านใหม่ อ. เมือง

จ. นครราชสีมา เป็นระยะเวลา 8 เดือนนี้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1

กรณีกลุ่มเกษตรกรกู้ยืมไป ควรให้ระยะเวลาคืนเงินเป็นรายปี หรือ 2 งวด/ปี เพราะต้องใช้ระยะเวลานานจึงจะได้ผลผลิตจากการเกษตร

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

คณะกรรมการควรมีความร่วมมือ ร่วมใจกันมากกว่านี้ในการจัดการบริหารกองทุน เพื่อให้กองทุนของหมู่บ้านอยู่ยั่งยืนต่อไป เพราะยังมีกรรมการบางท่านไม่ได้ทำงานตามหน้าที่ของงานที่ได้รับมอบหมาย

3.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

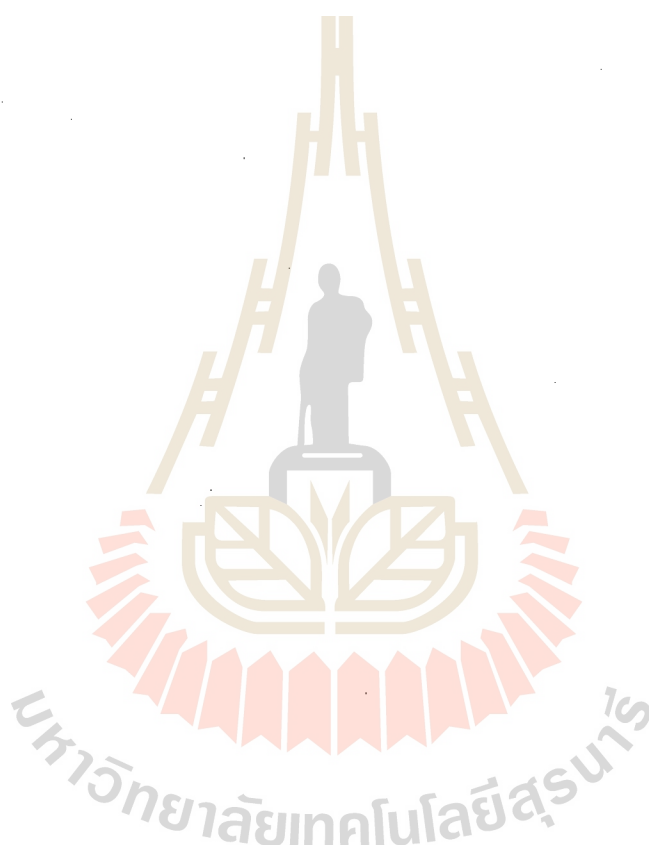
ควรมีการจัดแนะนำอาชีพเสริม ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ในศาลาประชาคม หมู่บ้านเดือนละครั้ง และควรหาตลาดเพื่อรองรับสินค้าของชาวบ้านเพื่อให้สินค้าพัฒนาเป็นตัวเงินได้เร็วและคล่องขึ้น

3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไป หรือเพิ่มเติม

ควรมีการค้นคว้าวิจัยต่อไป หรือขยายเวลาในการศึกษาวิจัยที่จะได้ผลจริง ๆ และเป็นที่น่าพอใจแก่ทุกคน ควรมีการค้นคว้าต่อไปจนสัมฤทธิ์ผล เนื่องจากระยะเวลา 10 เดือน น้อยเกินไป ทำให้ผลการศึกษาของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

3.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการชำระเงินกู้

เนื่องจากผู้กู้คิดว่าเงินกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท เป็นเงินของรัฐบาลที่ให้มาช่วยเหลือชาวบ้านดังนั้นเมื่อถึงกำหนดชำระคืน ผู้กู้บางคนไม่ยอมชำระคืนตามกำหนด เพราะคิดว่าไม่มีใครมาบังคับได้ ดังนั้นกรรมการที่มีหน้าที่ในการติดตามทวงหนี้ควรมีมาตรการในการติดตามทวงหนี้ที่ดีกว่านี้

บรรณานุกรม

กองทุนหมู่บ้านทำอย่างไรให้สำเร็จ. มติชนรายวัน : หน้า 24 (3 พฤศจิกายน 2544)

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน, 2544. คู่มือการดำเนินงาน
คณะกรรมการการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด
และอำเภอเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน, 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และ
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : สหพัฒนาการพิมพ์.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน, 2544. คู่มือสำหรับประชาชน
เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สุรสภา ลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ที่ 1, 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุน
หมู่บ้าน บ้านใหม่ หมู่ 1 นครราชสีมา.

ศูนย์ประชาสัมพันธ์กระทรวงศึกษาธิการ, 2545. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับโครงการเพิ่ม
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ. มติชน. 4 มกราคม 2545.

สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน, 2544. คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการ
และการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ.

สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน, 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ทศน์ทอง
การพิมพ์.

สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน, 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรินต์
แมสโปรดักส์ จำกัด